

# **Democratiaeth ar Waith**

Lefel Mynediad 1 – Lefel 2

**Sgiliau Bywyd a Gwaith**  
**Cynnwys yr Uned**

## Cynnwys

|                                            |    |
|--------------------------------------------|----|
| Cynnwys.....                               | 2  |
| Nod yr Uned .....                          | 3  |
| Unedau gan Sefydliadau Dyfarnu Eraill..... | 3  |
| Dogfennaeth y Gymhwyster .....             | 3  |
| Cynnydd ar draws lefelau .....             | 4  |
| Gofynion Cyflenwi .....                    | 5  |
| Dull Asesu .....                           | 7  |
| Lefel Mynediad 1 .....                     | 7  |
| Lefel Mynediad 2 .....                     | 8  |
| Lefel Mynediad 3 .....                     | 8  |
| Lefel 1 .....                              | 9  |
| Lefel 2.....                               | 9  |
| Cynnwys yr Uned .....                      | 10 |
| Lefel mynediad 1 .....                     | 10 |
| Lefel mynediad 2 .....                     | 13 |
| Lefel Mynediad 3 .....                     | 16 |
| Lefel 1 .....                              | 19 |
| Lefel 2.....                               | 22 |

## Nod yr Uned

Mae'r uned hon yn rhan o'r cymwysterau Sgiliau Bywyd, Sgiliau Gwaith, a Sgiliau Bywyd a Gwaith, sydd ar gael ar Lefel Mynediad 1–3, Lefel 1 a Lefel 2 i gefnogi Cwricwlwm i Gymru 14-16 oed.

Mae cyfres o unedau Democradiaeth ar Waith wedi'i dylunio i ddatblygu dealltwriaeth dysgwyr o ddemocratiaeth a'u hawliau gwleidyddol, gan roi sgiliau ymarferol iddynt allu ymchwilio, cymryd rhan mewn trafodaeth a dadl, a gwneud penderfyniadau gwybodus.

## Unedau gan Sefydliadau Dyfarnu Eraill

Dim ond unedau sy'n rhan o gymwysterau cymeradwy Sgiliau Bywyd, Sgiliau Gwaith, a Sgiliau Bywyd a Gwaith Open Awards a all gyfrannu at gyflawni'r cymhwyster hwn.

Ni all unedau sydd wedi'u hardystio gan Sefydliadau Dyfarnu eraill, neu unedau a gymerwyd o gymwysterau Open Awards eraill, gyfrannu at gyflawni'r cymhwyster hwn. Mae'r gofyniad hwn yn berthnasol ar draws cymwysterau o bob lefel a maint.

## Dogfennaeth y Gymhwyster

Mae Manyleb yr Uned hon yn ddogfen orfodol ac rhaid ei darllen a'i chymhwyso ochr yn ochr â'r Canllaw Cymwysterau perthnasol (penodol i lefel) a Llawlyfr Darparwr Open Awards.

## Cynnydd ar draws lefelau

Mae'r gyfres hon o unedau wedi'i dylunio ar gyfer dysgwyr o Lefel Mynediad 1 – Lefel 2. Gall dysgwyr symud ymlaen drwy'r lefelau drwy gydol eu taith addysg, neu ddechrau ar lefel uwch yn briodol i'w lefel dysgu, eu targedau addysg a'u dyheadau.

Mae'r tabl isod yn crynhoi'r meysydd dysgu sydd wedi'u cynnwys yn yr unedau a sut y caiff y rhain eu trin ar bob lefel.

| Cysyniad                          | Mynediad 1                                   | Mynediad 2                                                  | Cofnod 3                                                               | Lefel 1                                                               | Lefel 2                                                        |
|-----------------------------------|----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| <b>Deall democratiaeth</b>        | Adnabod sefyllfaoedd lle gallant wneud dewis | Adnabod ffyrdd y mae pobl yn cymryd rhan mewn democratiaeth | Adnabod nodweddion allweddol pleidlais ddemocrataidd                   | Disgrifio gwahaniaethau rhwng systemau democrataidd a systemau eraill | Esbonio egwyddorion allweddol systemau democrataidd            |
| <b>Gwneud dewisiadau gwybodus</b> | Cymryd rhan mewn pleidlais syml              | Rhoi enghreifftiau o sut i wneud dewis gwybodus             | Casglu gwybodaeth i lywio penderfyniad                                 | Cyflwyno canfyddiadau gyda barn wybodus                               | Gwerthuso canfyddiadau gyda barn wybodus                       |
| <b>Hawliau a chyfrifoldebau</b>   | Cydnabod hawliau sylfaenol                   | Cydnabod hawliau a chyfrifoldebau                           | Rhoi enghreifftiau o hawliau a chyfrifoldebau                          | Nodi hawliau gwleidyddol allweddol                                    | Crynhhoi hawliau cyfreithiol a gwleidyddol o dan ddeddfwriaeth |
| <b>Dadlau a mynegi barn</b>       | Cymryd rhan mewn trafodaeth syml             | Cymryd rhan mewn dadl dan arweiniad                         | Cymryd rhan mewn dadl strwythuredig gan ddefnyddio dadleuon perthnasol | Cyfrannu at ddadleuon gan ddefnyddio dadleuon sydd wedi'u paratoi     | Cyfleu dadleuon perswadiol gan gydnabod safbwyntiau gwahanol   |
| <b>Sgiliau ymchwil ac ymholi</b>  | Mynegi dewis syml                            | Nodi gwybodaeth i gefnogi dewis                             | Casglu gwybodaeth o wahanol ffynonellau                                | Ymchwilio i fater lleol                                               | Ymchwilio a dadansoddi mater cenedlaethol                      |
| <b>Galw gwybyddol</b>             | Cydnabod / cymryd rhan                       | Nodi / sylwi / rhoi enghreifftiau                           | Disgrifio / casglu / myfyrio                                           | Disgrifio / ymchwilio / cyfrannu                                      | Esbonio / gwerthuso / dadansoddi                               |

## Gofynion Cyflenwi

Cyn darparu, rhaid bod gan ddarparwyr Gynllun Darparu ac Asesu cymeradwy sy'n mapio addysgu, dysgu ac asesu i'r holl feini prawf asesu (sy'n benodol i'r lefel) ym Manyleb yr Uned hon.

Disgwylir i ddarparwyr gynllunio a chyflwyno gweithgareddau dysgu ac asesu o fewn cyfleusterau safonol ysgol/ coleg/darparwr hyfforddiant. Dylai'r uned hon fod yn hygyrch ac yn gyraeddadwy heb fod angen seilwaith arbenigol, adnoddau drud neu amodau mynediad cyfyngol.

### Adnoddau Staff

Rhaid i ddarparwyr sicrhau bod athrawon cymwys a phrofiadol ar gael i gyflwyno ac asesu'r uned hon.

Rhaid i staff dosbarthu:

- gwybod am a deall democratiaeth, dinasyddiaeth a systemau gwleidyddol sy'n briodol i lefel y ddarpariaeth
- gallu hwyluso trafodaeth, dadl a safbwyntiau gwahanol mewn ffordd gytbwys, gynhwysol a pharchus
- deall gofynion diogelu a gwybod sut i ymateb yn briodol i ddatgeliadau neu bryderon dysgwyr.

Dylid cefnogi'r ddarpariaeth drwy:

- staff sy'n gallu cefnogi dysgwyr i ddatblygu sgiliau ymchwil ac ymholi
- staff sy'n gallu arwain dysgwyr i ffurfio a mynegi barnau gwybodus
- mynediad at gymorth bugeiliol neu ddiogelu lle bo angen.

Dylai fod gan staff dosbarthu gymhwyster addysgu neu hyfforddi cydnabyddedig, neu fod yn gweithio tuag ato, lle mae hyn yn ofyniad gan y darparwr.

### Adnoddau Corfforol

Rhaid i ddarparwyr sicrhau bod adnoddau addas a digonol ar gael i gyflwyno ac asesu'r uned hon. Dylai hyn o leiaf gynnwys:

### Amgylchedd Dysgu

Amgylchedd ystafell ddosbarth diogel a chynhwysol sy'n cefnogi trafodaeth, dadl a gweithgareddau grŵp

### **Deunydd Dysgu ac Addysgu**

- Cynlluniau gwersiau a deunydd sesiynau strwythuredig i gefnogi darpariaeth gyson
- Deunydd gweithgaredd a thaflenni i ddysgwyr i gefnogi dealltwriaeth, trafodaeth a myfyrio
- deunydd sy'n seiliedig ar senarios ac astudiaethau achos i gefnogi archwilio prosesau democrataidd a gwneud penderfyniadau
- adnoddau gweledol megis sleidiau, diagramau ac awgrymiadau.

### **Offer**

- offer cyflwyno, e.e. taflunydd neu sgrin ryngweithiol
- mynediad i gyfrifiadur neu liniadur ar gyfer adnoddau digidol
- Adnoddau ystafell ddosbarth gan gynnwys bwrdd gwyn a deunydd ysgrifennu.

### **Adnoddau Democrariaeth Ymarferol (yn ôl yr angen)**

- deunydd i gefnogi gweithgareddau pleidleisio, e.e. papurau pleidleisio, blychau pleidleisio, cofrestri
- offer pleidleisio syml, e.e. tocynnau, cardiau, cyfrwyr
- deunydd i gefnogi gweithgareddau dadlau, e.e. cardiau awgrymu, arwyddion cytuno/anghytuno
- mynediad at ffynonellau cyfryngau cyfredol (newyddion, erthyglau ar-lein)
- offer ymchwil syml (mynediad i'r rhyngrwyd, ffynonellau wedi'u hargraffu).

### **Gofynion Mynediad**

Nid oes angen unrhyw ddysgu na chymwysterau blaenorol ar ddysgwyr ar gyfer unrhyw un o'r unedau yn y gyfres hon. Fodd bynnag, wrth i lefel cymhlethdod yr iaith gynyddu drwy'r lefelau, rhaid i'r darparwr gwblhau asesiadau cychwynnol cadarn i sicrhau bod y dysgwr yn gallu cael mynediad at y cynnwys ar y lefel y maent yn dechrau arni.

## Dull Asesu

Mae'r gyfres hon o unedau wedi'i dylunio i'w hasesu drwy dasgau a gweithgareddau asesu a ddyluniwyd gan y darparwr.

Rhaid i ddarparwyr gynnal gwiriad cyni'r asesiad ddigwydd, i gadarnhau bod y tasgau'n cwmpasu'r holl feini prawf asesu a'u bod yn briodol i'r lefel.

Rhaid bodloni'r holl feini prawf asesu'n llawn er mwyn i'r dysgwr dderbyn marc 'pas'. Ni ellir gwneud unrhyw ddyfarniad rhannol os na chaiff unrhyw feini prawf asesu eu bodloni.

Mae'n ofynnol i ddysgwyr gasglu tystiolaeth mewn portffolio o dystiolaeth. Gellir cyflwyno hwn yn ddigidol (e.e. drwy system e-bortffolio) neu ar bapur, fel y bo'n briodol i'r dysgwr unigol. Lle bynnag y bo modd, anogir e-bortffolios.

Rhaid i aseswyr asesu'r dystiolaeth a gasglwyd gan y dysgwr yn erbyn meini prawf asesu'r uned i benderfynu a yw pob un wedi'i fodloni'n llawn ai peidio. Mae pob penderfyniad asesu yn destun i sicrhau ansawdd mewnol (IQA) gan y darparwr a sicrhau ansawdd allanol (EQA) gan Open Awards cyn i'r canlyniad gael ei gadarnhau.

Penderfynwyd bod y mathau canlynol o dasgau asesu yn addas ar gyfer yr uned hon ar bob lefel.

### Lefel Mynediad 1

Dylai asesiad o Ddemocratiaeth ar Waith ar Lefel Mynediad 1 gynnwys:

| Math o Asesiad             | Enghreiffiau o Dasgau                                                                                                                |
|----------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Pwyntio / Adnabod</b>   | Nodi lle gallant wneud dewis (e.e. dewis gwobr, llyfr, neu fyrbryd)                                                                  |
| <b>Tasg Ymarferol Syml</b> | Cymryd rhan mewn pleidlais (e.e. codi llaw, bawd i fyny/i lawr, dewis cerdyn gwyrdd/coch)                                            |
| <b>Trafodaeth Syml</b>     | Cymryd rhan mewn trafodaeth syml am bwnc sy'n ymwneud ag ysgol (e.e. "Rwy'n hoffi amser egwyl", "Dydw i ddim yn hoffi'r pwnc hwnnw") |
| <b>Datganiad syml</b>      | Adnabod dewisiadau gwahanol rhwng pobl (e.e. "Rwy'n hoffi coch, maen nhw'n hoffi glas")                                              |

## Lefel Mynediad 2

Dylai asesiad o Ddemocratiaeth ar Waith ar Lefel Mynediad 2 gynnwys:

| Math o Asesiad        | Enghreifftiau o Dasgau                                                                          |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Paru</b>           | Nodi nodweddion sylfaenol democratiaeth (e.e. rhyddid i lefaru > democratiaeth)                 |
| <b>Adnabod</b>        | Adnabod ffyrdd y mae pobl yn cymryd rhan mewn democratiaeth                                     |
| <b>Ateb byr</b>       | Mynegu dewis penodol                                                                            |
| <b>Datganiad syml</b> | Rhoi enghreifftiau o sut i wneud dewis gwybodus (e.e. "Darllenis lyfr", "Siaradais â fy athro") |
| <b>Cyfranogiad</b>    | Cymryd rhan mewn dadl dan arweiniad ar bwnc cyfarwydd                                           |

## Lefel Mynediad 3

Dylai asesiad o Ddemocratiaeth ar Waith ar Lefel Mynediad 3 gynnwys:

| Math o Asesiad                          | Enghreifftiau o Dasgau                                              |
|-----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| <b>Ymateb Ysgrifenedig / Llafar Byr</b> | Disgrifio ffactorau a all ddylanwadu ar sut mae pobl yn pleidleisio |
| <b>Tasg Adnabod</b>                     | Adnabod nodweddion allweddol pleidlais ddemocrataidd                |
| <b>Ymchwil gyda chefnogaeth</b>         | Casglu gwybodaeth o wahanol ffynonellau i lywio penderfyniad        |
| <b>Cymhwysiad Ymarferol</b>             | Cymryd rhan mewn dadl strwythuredig gan ddefnyddio dadl berthnasol  |
| <b>Myfyrio</b>                          | Myfyrio gyfranogiad personol                                        |

## Lefel 1

Dylai asesiad o Ddemocratiaeth ar Waith ar Lefel 1 gynnwys:

| Math o Asesiad              | Enghreifftiau o Dasgau                                                        |
|-----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Tasg gymharu</b>         | Disgrifio'r gwahaniaeth rhwng system ddemocrataidd a system arall             |
| <b>Tasg esbonio</b>         | Rhestru hawliau gwleidyddol allweddol sydd gan ddinasyddion                   |
| <b>Ymchwil / Cyflwyniad</b> | Ymchwilio i fater sy'n effeithio ar yr ardal leol a chyflwyno'r canfyddiadau. |
| <b>Cyfranogiad</b>          | Cymryd rhan mewn dadl                                                         |
| <b>Trefnu</b>               | Paratoi'r deunydd a'r amgylchedd ar gyfer gweithgaredd democrataidd           |
| <b>Gweithgaredd Grŵp</b>    | Arwain y gweithgaredd                                                         |

## Lefel 2

Dylai asesiad o Ddemocratiaeth ar Waith ar Lefel 2 gynnwys:

| Math o Asesiad                    | Enghreifftiau o Dasgau                                                                   |
|-----------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Tasg Ysgrifenedig / Llafar</b> | Crynhofi'r hawliau cyfreithiol a gwleidyddol a warchodir o dan y ddeddfwriaeth bresennol |
| <b>Tasg Esbonio</b>               | Esbonio pwysigrwydd gwahanu'r pwerau mewn democratiaeth                                  |
| <b>Tasg gynllunio</b>             | Cynllunio ymchwiliad i fater cenedlaethol                                                |
| <b>Ymchwil / Cyflwyniad</b>       | Ymchwilio i fater cenedlaethol a chyflwyno'r canfyddiadau                                |
| <b>Tasg Werthuso</b>              | Gwerthuso canfyddiadau gyda barn wybodus                                                 |

# Cynnwys yr Uned

## Lefel mynediad 1

**Teitl yr Uned:** Democratiaeth ar Waith

**Rhif Cyfeirnod yr Uned:** CBM041

**Lefel:** Lefel Mynediad 1

**Gwerth Credyd:** Dau (2)

**Oriau Dysgu Dan Arweiniad:** 20

**Nod yr Uned:** Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o ddemocratiaeth a'u hawliau gwleidyddol eu hunain, gan eu harfogi â sgiliau ymarferol i ymchwilio, cymryd rhan mewn trafodaeth a dadl, a gwneud penderfyniadau gwybodus.

| Egwyddorion Cynnydd                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Cam cynnydd 1 - Gallaf ddangos ymwybyddiaeth o bwy ydw i a fy mod yn debyg ac yn wahanol i bobl eraill. |

| Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):                    | Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):                                   |
|--------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|
| 1. Gwybod beth mae'n cael dweud eich dweud yn ei olygu | 1.1 Rhoi enghreifftiau o ddewisiadau                                |
|                                                        | 1.2 Adnabod sut mae dewisiadau'n wahanol rhwng pobl                 |
| 2. Gwybod hawliau sylfaenol                            | 2.1 Rhoi enghreifftiau o hawliau                                    |
|                                                        | 2.2 Cymryd rhan mewn pleidlais                                      |
| 3. Gallu cymryd rhan mewn trafodaeth                   | 3.1 Cymryd rhan mewn trafodaeth syml am bwnc sy'n ymwneud â'r ysgol |

| Cynnwys Dangosol  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Deilliant Dysgu 1 | AC 1.1 Rhoddodd dysgwyr enghreifftiau o le maent yn gwneud dewisiadau mewn bywyd bob dydd. Gallai enghreifftiau gynnwys: <ul style="list-style-type: none"><li>dewis gwobr i'r dosbarth</li><li>dewis llyfr i'w ddarllen</li><li>penderfynu pa fyrbryd i'w gael</li><li>dewis dillad i'w gwisgo</li></ul> |

|                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                   | <p>AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr nodi sut mae dewisiadau'n wahanol rhwng pobl e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• “Rwy'n gwisgo coch, maen nhw'n gwisgo glas.”</li> <li>• “Ges i fanana a gaethon nhw afal.”</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Deilliant Dysgu 2 | <p>AC 2.1 1 Rhaid i ddysgwyr roi enghreifftiau o hawliau sylfaenol sydd ganddynt e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• i fod yn ddiogel</li> <li>• i gael ei glywed</li> <li>• i ddysgu</li> <li>• i gael triniaeth deg.</li> </ul> <p>AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr gymryd rhan mewn pleidlais. Gellid dangos cyfranogiad drwy godi llaw; rhoi tocyn mewn jar; defnyddio ystum "bawd i fyny/i lawr"; neu ddefnyddio teclyn pleidleisio digidol sylfaenol (e.e. botwm gwyrdd neu goch).</p> |
| Deilliant Dysgu 3 | <p>AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr gymryd rhan mewn trafodaeth syml am bwnc sy'n ymwneud â'r ysgol e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• yn cymryd eu tro i siarad am ginio ysgol</li> <li>• gwrando ar gyd-ddisgybl yn siarad am y wisg ysgol</li> <li>• defnyddio bwrdd cyfathrebu i fynegi barn am yr offer sydd ar gael.</li> </ul>                                                                                                                                                       |

|                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Maes Profiad Dysgu</b>                                               | Y Celfyddydau                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig</b>                                    | Mae cymdeithasau dynol yn gymhleth ac amrywiol, ac wedi'u llywio gan weithredoedd a chredoau dynol. Mae dinasyddion gwybodus, hunanymwybodol yn ymgysylltu â'r heriau a'r cyfleoedd sy'n wynebu'r ddynoliaeth, ac yn gallu cymryd camau ystyriol a moesegol. |
| <b>Perthnasol i'r Pedwar Diben</b>                                      | Diben 3 - Dinasyddion moesegol, gwybodus o Gymru a'r byd                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Sgiliau Trawsgwricwlaidd</b>                                         | Llythrennedd a Digidol                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Sgiliau Cyfannol</b>                                                 | Meddwl beirniadol a datrys problemau                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd</b> | Deall sut mae gwneud penderfyniadau gwybodus a dinasyddiaeth weithredol yn cyfrannu at gymdeithas deg a chynaliadwy                                                                                                                                          |

## Themâu Trawsbynciol Perthnasol

| Thema         | Rhesymeg                                                                                                                                                                                                       |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Hawliau Dynol | Sicrhau bod dysgwyr yn deall hawliau, cyfrifoldebau, cydraddoldeb, ac amrywiaeth. Hyrwyddo dealltwriaeth o Sgiliau Bywyd: dinasyddiaeth, ymgysylltu â'r gymuned, dealltwriaeth o wahaniaethu, hunan-eiriolaeth |

## Lefel mynediad 2

**Teitl yr Uned:** Democratiaeth ar Waith

**Rhif Cyfeirnod yr Uned:** CBM042

**Lefel:** Lefel Mynediad 2

**Gwerth Credyd:** Dau (2)

**Oriau Dysgu Dan Arweiniad:** 20

**Nod yr Uned:** Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o ddemocratiaeth a'u hawliau gwleidyddol eu hunain, gan eu harfogi â sgiliau ymarferol i ymchwilio, cymryd rhan mewn trafodaeth a dadl, a gwneud penderfyniadau gwybodus.

### Egwyddorion Cynnydd

Cam Cynnydd 2 - Gallaf archwilio fy hunaniaeth a'i chymharu â hunaniaethau eraill, gan gydnabod bod cymdeithas yn cynnwys grwpiau, credoau a safbwyntiau amrywiol

| Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):           | Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):                             |
|-----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| 1. Gwybod egwyddorion sylfaenol democratiaeth | 1.1 Nodi nodweddion sylfaenol democratiaeth                   |
|                                               | 1.2 Adnabod ffyrdd y gall pobl gymryd rhan mewn democratiaeth |
|                                               | 1.3 Cydnabod hawliau a chyfrifoldebau pobl                    |
| 2. Deall pwysigrwydd gwneud dewis gwybodus    | 2.1 Rhoi enghreifftiau o sut i wneud dewis gwybodus           |
|                                               | 2.2 Mynegu dewis penodol                                      |
| 3. Gallu cymryd rhan mewn dadl                | 3.1 Cymryd rhan mewn dadl dan arweiniad ar bwnc cyfarwydd     |

## Cynnwys Dangosol

Deilliant AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr nodi nodweddion sylfaenol democratiaeth e.e.

Dysgu

1

- mynegi barn
- pleidleisio
- gwranddo ar eraill
- rhyddid barn.

AC 1.2 Rhaid i ddysgwyr nodi ffyrdd y gall pobl gymryd rhan mewn democratiaeth e.e.

- pleidleisio mewn etholiad
- ymuno â chynghor ysgol
- cymryd rhan mewn arolwg ystafell ddosbarth.

AC 1.3 Rhaid i ddysgwyr gydnabod bod gan bobl hawliau a chyfrifoldebau e.e.

- i fod yn ddiogel
- i gael ei glywed
- bod yn deg â'i gilydd
- gwranddo.

Deilliant AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr roi enghreifftiau o sut i wneud dewis gwybodus e.e.

Dysgu

2

- edrych ar ddau boster gwahanol ar gyfer clybiau ysgol
- gwranddo ar ddau gyd-ddisgybl yn egluro eu syniadau ar gyfer trip dosbarth
- edrych ar luniau o wahanol opsiynau ar y fwydlen ginio.

AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr nodi dewis penodol e.e.

- dewisiadau cinio
- teithiau ysgol i fynychu
- pa lyfr i ddarllen.

Deilliant AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr gymryd rhan mewn dadl dan arweiniad gyda'u cyfoedion ar bwnc cyfarwydd e.e.

Dysgu

3

- siarad o blaid neu yn erbyn newid i wisg ysgol
- defnyddio cardiau "Cytunaf" neu "Anghytunaf" yn ystod trafodaeth am ddefnyddio ffônau yn y dosbarth
- awgrymu rheswm pam fod un trip ysgol yn well na'r llall.

|                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Maes Profiad Dysgu</b>                                               | Y Celfyddydau                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig</b>                                    | Mae cymdeithasau dynol yn gymhleth ac amrywiol, ac wedi'u llywio gan weithredoedd a chredoau dynol. Mae dinasyddion gwybodus, hunanymwybodol yn ymgysylltu â'r heriau a'r cyfleoedd sy'n wynebu'r ddynoliaeth, ac yn gallu cymryd camau ystyriol a moesegol. |
| <b>Perthnasol i'r Pedwar Diben</b>                                      | Diben 3 - Dinasyddion moesegol, gwybodus o Gymru a'r byd                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Sgiliau Trawsgwricwlaidd</b>                                         | Llythrennedd a Digidol                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Sgiliau Cyfannol</b>                                                 | Meddwl beirniadol a datrys problemau                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd</b> | Deall sut mae gwneud penderfyniadau gwybodus a dinasyddiaeth weithredol yn cyfrannu at gymdeithas deg a chynaliadwy                                                                                                                                          |

| Themâu Trawsbynciol Perthnasol |                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Thema                          | Rhesymeg                                                                                                                                                                                                       |
| Hawliau Dynol                  | Sicrhau bod dysgwyr yn deall hawliau, cyfrifoldebau, cydraddoldeb, ac amrywiaeth. Hyrwyddo dealltwriaeth o Sgiliau Bywyd: dinasyddiaeth, ymgysylltu â'r gymuned, dealltwriaeth o wahaniaethu, hunan-eiriolaeth |

## Lefel Mynediad 3

**Teitl yr Uned:** Democratiaeth ar Waith

**Rhif Cyfeirnod yr Uned:** CBM043

**Lefel:** Lefel Mynediad 3

**Gwerth Credyd:** Dau (2)

**Oriau Dysgu Dan Arweiniad:** 20

**Nod yr Uned:** Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o ddemocratiaeth a'u hawliau gwleidyddol eu hunain, gan eu harfogi â sgiliau ymarferol i ymchwilio, cymryd rhan mewn trafodaeth a dadl, a gwneud penderfyniadau gwybodus.

### Egwyddorion Cynnydd

Cam cynnydd 3 - Gallaf archwilio amrywiaeth o ffyrdd y ffurfir hunaniaeth a rhai o'r dylanwadau sy'n effeithio ar amrywiaeth mewn cymdeithas.

| Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):     | Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):                                       |
|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|
| 1. Gwybod hawliau a chyfrifoldebau      | 1.1 Rhoi enghreifftiau o hawliau a chyfrifoldebau mewn cymuned ysgol    |
| 2. Deall y system ddemocrataidd         | 2.1 Adnabod nodweddion allweddol pleidlais ddemocrataidd                |
|                                         | 2.2 Disgrifio ffactorau a all ddylanwadu ar sut mae pobl yn pleidleisio |
|                                         | 2.3 Casglu gwybodaeth o wahanol ffynonellau i lywio penderfyniad        |
| 3. Gallu cymryd rhan mewn dadl ffurfiol | 3.1 Cymryd rhan mewn dadl strwythuredig gan ddefnyddio dadl berthnasol  |
|                                         | 3.2 Myfyrio gyfranogiad personol y ddadl                                |

## Cynnwys Dangosol

|                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Deilliant<br>Dysgu<br>1 | <p>AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr roi enghreifftiau o hawliau a chyfrifoldebau mewn cymuned ysgol e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• yr hawl i fod yn ddiogel</li><li>• y cyfrifoldeb i ddilyn rheolau'r dosbarth</li><li>• yr hawl i gael eich clywed mewn cyfarfod cyngor ysgol</li><li>• y cyfrifoldeb i barchu barn pobl eraill.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Deilliant<br>Dysgu<br>2 | <p>AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr nodi nodweddion allweddol pleidlais ddemocrataidd e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• defnyddio pleidlais gyfrinachol</li><li>• yr egwyddor o “un person, un bleidlais”</li><li>• swyddogaeth ymgeisydd</li><li>• y cysyniad o enillydd mwyafrifol.</li></ul> <p>AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio ffactorau a all ddylanwadu ar bleidlais e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• cyfryngau</li><li>• barnau</li><li>• teulu</li><li>• ffrindiau</li><li>• ymchwil</li></ul> <p>AC 2.3 Rhaid i ddysgwyr gasglu gwybodaeth o wahanol ffynonellau i lywio penderfyniad e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• ymchwilio i bwnc yn y cyfryngau a llyfrau</li><li>• Siarad â phobl wahanol am eu barn ar y pwnc.</li></ul> |
| Deilliant<br>Dysgu<br>3 | <p>AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr gymryd rhan mewn dadl strwythuredig gan ddefnyddio dadl berthnasol e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• nodi rheswm pam y dylai diwrnod ysgol fod yn fyrrach</li><li>• defnyddio tystiolaeth i gefnogi newid i fwydlen y ffreutur</li><li>• yn ymateb i bwynt cyd-ddisgybl am bolisi gwisg ysgol.</li></ul> <p>AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr fyfyrir ar eu cyfranogiad eu hunain yn y ddadl e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• “Rwy'n meddwl aeth y ddadl yn dda oherwydd i mi siarad yn glir ac ymchwilio fy mhwynt.”</li><li>• “Y tro nesaf, byddaf yn gryfach wrth gyfleu fy mhwynt.”</li></ul>                                                                                                                                   |

|                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Maes Profiad Dysgu</b>                                               | Y Celfyddydau                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig</b>                                    | Mae cymdeithasau dynol yn gymhleth ac amrywiol, ac wedi'u llywio gan weithredoedd a chredoau dynol. Mae dinasyddion gwybodus, hunanymwybodol yn ymgysylltu â'r heriau a'r cyfleoedd sy'n wynebu'r ddynoliaeth, ac yn gallu cymryd camau ystyriol a moesegol. |
| <b>Perthnasol i'r Pedwar Diben</b>                                      | Diben 3 - Dinasyddion moesegol, gwybodus o Gymru a'r byd                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Sgiliau Trawsgwricwlaidd</b>                                         | Llythrennedd a Digidol                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Sgiliau Cyfannol</b>                                                 | Meddwl beirniadol a datrys problemau                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd</b> | Deall sut mae gwneud penderfyniadau gwybodus a dinasyddiaeth weithredol yn cyfrannu at gymdeithas deg a chynaliadwy                                                                                                                                          |

| Themâu Trawsbynciol Perthnasol |                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Thema                          | Rhesymeg                                                                                                                                                                                                       |
| Hawliau Dynol                  | Sicrhau bod dysgwyr yn deall hawliau, cyfrifoldebau, cydraddoldeb, ac amrywiaeth. Hyrwyddo dealltwriaeth o Sgiliau Bywyd: dinasyddiaeth, ymgysylltu â'r gymuned, dealltwriaeth o wahaniaethu, hunan-eiriolaeth |

## Lefel 1

**Teitl yr Uned:** Democratiaeth ar Waith

**Rhif Cyfeirnod yr Uned:** CBM044

**Lefel:** Un (1)

**Gwerth Credyd:** Dau (2)

**Oriau Dysgu Dan Arweiniad:** 20

**Nod yr Uned:** Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o ddemocratiaeth a'u hawliau gwleidyddol eu hunain, gan eu harfogi â sgiliau ymarferol i ymchwilio, cymryd rhan mewn trafodaeth a dadl, a gwneud penderfyniadau gwybodus.

### Egwyddorion Cynnydd

Cam Cynnydd 4 - Gallaf ddadansoddi ac esbonio sut mae hunaniaeth yn cael ei ffurfio. Gallaf esbonio'r cysylltiadau rhwng cymdeithasau amrywiol

| Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):           | Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):                                       |
|-----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|
| 1. Gwybod hawliau gwleidyddol unigolion       | 1.1 Rhestru hawliau gwleidyddol allweddol sydd gan ddinasyddion         |
| 2. Deall egwyddorion cymdeithas ddemocrataidd | 2.1 Disgrifio'r gwahaniaeth rhwng system ddemocrataidd a system arall   |
| 3. Gallu ymchwilio i fater lleol              | 3.1 Ymchwilio i fater sy'n effeithio ar yr ardal leol                   |
|                                               | 3.2 Cyflwyno canfyddiadau gyda barn wybodus                             |
| 4. Gallu cymryd rhan mewn dadl ffurfiol       | 4.1 Cymryd rhan mewn dadl gan ddefnyddio dadleuon wedi'u paratoi        |
| 5. Gallu trefnu gweithgaredd democrataidd     | 5.1 Paratoi'r deunydd a'r amgylchedd ar gyfer gweithgaredd democrataidd |
|                                               | 5.2 Arwain y gweithgaredd                                               |

## Cynnwys Dangosol

|                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Deilliant Dysgu 1 | <p>AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr restru hawliau gwleidyddol allweddol sydd gan ddinasyddion e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• yr hawl i bleidleisio mewn etholiadau</li><li>• yr hawl i ymuno â phlaid wleidyddol neu grŵp pwysau</li><li>• yr hawl i brotestio'n heddychlon</li><li>• yr hawl i gysylltu ag Aelod o'r Senedd (MS) lleol.</li></ul>                                                                                                                                                                                                           |
| Deilliant Dysgu 2 | <p>AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr ddisgrifio'r gwahaniaeth rhwng system ddemocrataidd a system an-ddemocrataidd e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• esbonio bod pobl mewn democratiaeth yn dewis arweinwyr drwy bleidleisio</li><li>• disgrifio sut mae deddfau'n cael eu gwneud gan gynrychiolwyr etholedig</li><li>• amlinellu'r diffyg dewis neu ryddid barn mewn unbennaeth.</li></ul>                                                                                                                                                                       |
| Deilliant Dysgu 3 | <p>AC 3.1 Rhaid i ddysgwyr ymchwilio i fater sy'n effeithio ar yr ardal leol a chyflwyno'r canfyddiadau gyda barn wybodus e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• creu rhestr bwyntiau o fanteision ac anfanteision ynghylch polisi "dim ffôn" ysgol</li><li>• ysgrifennu adroddiad byr am gyfleusterau ailgylchu lleol</li><li>• cynhyrchu poster sy'n dangos safbwyntiau gwahanol ar brisiau cinio ysgol.</li></ul> <p>AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr gyflwyno canfyddiadau eu hymchwil a chynnwys eu barn yn seiliedig ar y wybodaeth y maent wedi'i chanfod.</p> |
| Deilliant Dysgu 4 | <p>AC 4.1 Rhaid i ddysgwyr gymryd rhan mewn dadl gan ddefnyddio dadleuon wedi'u paratoi e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• gwneud datganiad agoriadol o blaid rheol ysgol newydd</li><li>• darparu gwrth-ddadl i bwynt cyd-ddisgybl</li><li>• defnyddio ffeithiau a ymchwiliwyd yn y dosbarth i gefnogi casgliad yn ystod trafodaeth grŵp.</li></ul>                                                                                                                                                                                                     |
| Deilliant Dysgu 5 | <p>AC 5.1 Rhaid i ddysgwyr baratoi'r deunydd a'r amgylchedd ar gyfer gweithgaredd democrataidd e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"><li>• sefydlu gorsafoedd pleidleisio preifat</li><li>• paratoi cofrestr pleidleiswyr</li><li>• dylunio ac argraffu papurau pleidleisio arddull swyddogol</li><li>• creu blwch pleidleisio diogel.</li></ul>                                                                                                                                                                                                                  |

AC 5.2 Rhaid i ddysgwyr arwain y gweithgaredd democrataidd (trefnu cyfranogwyr, cadw'r gweithgaredd ar y trywydd iawn, dod ag ef i ben).

|                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Maes Profiad Dysgu</b>                                               | Y Celfyddydau                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig</b>                                    | Mae cymdeithasau dynol yn gymhleth ac amrywiol, ac wedi'u llywio gan weithredoedd a chredoau dynol. Mae dinasyddion gwybodus, hunanymwybodol yn ymgysylltu â'r heriau a'r cyfleoedd sy'n wynebu'r ddynoliaeth, ac yn gallu cymryd camau ystyriol a moesegol. |
| <b>Perthnasol i'r Pedwar Diben</b>                                      | Diben 3 - Dinasyddion moesegol, gwybodus o Gymru a'r byd                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Sgiliau Trawsgwricwlaidd</b>                                         | Llythrennedd a Digidol                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Sgiliau Cyfannol</b>                                                 | Meddwl beirniadol a datrys problemau                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd</b> | Deall sut mae gwneud penderfyniadau gwybodus a dinasyddiaeth weithredol yn cyfrannu at gymdeithas deg a chynaliadwy                                                                                                                                          |

| Themâu Trawsbynciol Perthnasol |                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Thema                          | Rhesymeg                                                                                                                                                                                                       |
| Hawliau Dynol                  | Sicrhau bod dysgwyr yn deall hawliau, cyfrifoldebau, cydraddoldeb, ac amrywiaeth. Hyrwyddo dealltwriaeth o Sgiliau Bywyd: dinasyddiaeth, ymgysylltu â'r gymuned, dealltwriaeth o wahaniaethu, hunan-eiriolaeth |

## Lefel 2

**Teitl yr Uned:** Democratiaeth ar Waith

**Rhif Cyfeirnod yr Uned:** CBM045

**Lefel:** Dau (2)

**Gwerth Credyd:** Dau (2)

**Oriau Dysgu Dan Arweiniad:** 20

**Nod yr Uned:** Datblygu dealltwriaeth dysgwyr o ddemocratiaeth a'u hawliau gwleidyddol eu hunain, gan eu harfogi â sgiliau ymarferol i ymchwilio, cymryd rhan mewn trafodaeth a dadl, a gwneud penderfyniadau gwybodus.

### Egwyddorion Cynnydd

Cam Cynnydd 5 - Gallaf werthuso natur amlochrog hunaniaeth ac esbonio sut mae'n dylanwadu ar ryngweithio pobl a'i heffaith o fewn a thros gymdeithasau amrywiol yn fy ardal leol ac yng Nghymru, yn ogystal ag yn y byd ehangach

| Deilliant Dysgu (Bydd y Dysgwr yn):                     | Maen Prawf Asesu (Gall y Dysgwr):                                                           |
|---------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Deall egwyddorion craidd llywodraeth ddemocrataidd   | 1.1 Esbonio pwysigrwydd 'arwahanu'r pwerau' mewn democratiaeth                              |
| 2. Gwybod hawliau cyfreithiol a gwleidyddol dinasyddion | 2.1 Crynhoi'r hawliau cyfreithiol a gwleidyddol a warchodir o dan y ddeddfwriaeth bresennol |
|                                                         | 2.2 Gwerthuso sut mae'r hawliau hyn yn wahanol i ddinasyddion mewn gwlad a ddewiswyd        |
|                                                         | 2.3 Dadansoddi sut mae hawliau cyfreithiol a gwleidyddol yn effeithio ar unigolion          |
| 3. Gallu ymchwilio i fater cenedlaethol                 | 3.1 Cynllunio ymchwiliad i fater cenedlaethol cyfredol                                      |
|                                                         | 3.2 Ymchwilio i'r mater                                                                     |

|    |                                        |     |                                                                     |
|----|----------------------------------------|-----|---------------------------------------------------------------------|
|    |                                        | 3.3 | Gwerthuso canfyddiadau gyda barn wybodus                            |
|    |                                        | 3.4 | Hwyluso dadl ynghylch y mater cenedlaethol                          |
| 4. | Gallu cymryd rhan mewn dadl ffurfiol   | 4.1 | Cymryd rhan mewn dadl gan ddefnyddio dadleuon wedi'u paratoi        |
| 5. | Gallu trefnu gweithgaredd democrataidd | 5.1 | Paratoi'r deunydd a'r amgylchedd ar gyfer gweithgaredd democrataidd |
|    |                                        | 5.2 | Arwain y gweithgaredd                                               |

## Cynnwys Dangosol

|                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Deilliant Dysgu 1 | <p>AC 1.1 Rhaid i ddysgwyr egluro pwysigrwydd 'arwahanu'r pwerau' mewn democratiaeth e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• rôl y Ddeddfwrfa (y Senedd) wrth wneud deddfau</li> <li>• rôl y Weinyddiaeth Weithredol (Llywodraeth Cymru) wrth redeg y wlad</li> <li>• rôl y Farnwriaeth (y Llysoedd) wrth sicrhau bod cyfreithiau'n cael eu dilyn</li> <li>• pam y mae'n rhaid i'r canghennau hyn aros yn annibynnol i atal cam-drin grym.</li> </ul>                    |
| Deilliant Dysgu 2 | <p>AC 2.1 Rhaid i ddysgwyr grynhoi'r hawliau a warchodir o dan y ddeddfwriaeth bresennol e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Deddf Hawliau Dynol – yr hawl i addysg, rhyddid mynegiant, amddiffyniad rhag gwahaniaethu.</li> </ul> <p>Gellir defnyddio deddfwriaeth arall gyfredol.</p> <p>AC 2.2 Rhaid i ddysgwyr werthuso sut mae'r hawliau hyn yn wahanol i ddinasyddion mewn gwlad a ddewiswyd e.e. y gwahaniaeth yn y gofynion oedran ar gyfer pleidleisio.</p> |
| Deilliant Dysgu 3 | <p>Meini Prawf Asesu 3.1 Rhaid i ddysgwyr gynllunio ymchwiliad i fater cenedlaethol cyfredol e.e.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• tlodi plant</li> <li>• fforddiadwyedd tai</li> <li>• amseroedd aros y GIG yng Nghymru</li> <li>• cefnogaeth anghenion dysgu ychwanegol (ALN)</li> </ul>                                                                                                                                                                             |

- Newidiadau i'r Cwricwlwm i Gymru
- Hawl a defnyddiau'r iaith Gymraeg
- datganoli a phwerau Senedd Cymru.

AC 3.2 Rhaid i ddysgwyr ymchwilio i'r mater gan ddefnyddio ffynonellau gwahanol megis llyfrau, testunau, y cyfryngau, cyfryngau cymdeithasol, a siarad â phobl wahanol.

AC 3.3 Rhaid i ddysgwyr werthuso canfyddiadau gyda barn wybodus.

AC 3.4 Rhaid i ddysgwyr hwyluso dadl ynghylch y mater, gan arwain y drafodaeth a threfnu pobl i roi eu barn ar draws safbwyntiau gwahanol.

Er enghraifft, os yw'n cyflwyno achos dros pam mae lleihau'r oedran pleidleisio i 16 oed yng Nghymru yn ganlyniad cadarnhaol, gan fynd i'r afael â phryderon ynghylch aeddfedrwydd; yn dadlau dros newid polisi hinsawdd ysgol gan ystyried y costau ariannol; yn defnyddio dyfeisiau rhethregol i berswadio cynulleidfia; yn defnyddio tystiolaeth i wrth-ddweud pwynt gwrthwynebol.

| Maes Profiad Dysgu                                               | Y Celfyddydau                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Datganiad o'r Hyn sy'n Bwysig                                    | Mae cymdeithasau dynol yn gymhleth ac amrywiol, ac wedi'u llywio gan weithredoedd a chredoau dynol. Mae dinasyddion gwybodus, hunanymwybodol yn ymgysylltu â'r heriau a'r cyfleoedd sy'n wynebu'r ddynoliaeth, ac yn gallu cymryd camau ystyriol a moesegol. |
| Perthnasol i'r Pedwar Diben                                      | Diben 3 - Dinasyddion moesegol, gwybodus o Gymru a'r byd                                                                                                                                                                                                     |
| Sgiliau Trawsgwricwlaidd                                         | Llythrennedd a Digidol                                                                                                                                                                                                                                       |
| Sgiliau Cyfannol                                                 | Meddwl beirniadol a datrys problemau                                                                                                                                                                                                                         |
| Dealltwriaeth o gynaliadwyedd ym myd gwaith a/neu waith bob dydd | Deall sut mae gwneud penderfyniadau gwybodus a dinasyddiaeth weithredol yn cyfrannu at gymdeithas deg a chynaliadwy                                                                                                                                          |

| Themâu Trawsbynciol Perthnasol |                                                                                                                                                                                                                |
|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Thema                          | Rhesymeg                                                                                                                                                                                                       |
| Hawliau Dynol                  | Sicrhau bod dysgwyr yn deall hawliau, cyfrifoldebau, cydraddoldeb, ac amrywiaeth. Hyrwyddo dealltwriaeth o Sgiliau Bywyd: dinasyddiaeth, ymgysylltu â'r gymuned, dealltwriaeth o wahaniaethu, hunan-eiriolaeth |